

26 ŞUBAT 2020

14.00-15.30 (7 Dakika)

**YARGIDA DÜRÜSTLÜK KÜRESEL AĞI YÜKSEK DÜZEYLİ TOPLANTISI
(İSTANBUL BİLDİRGESİ)**

**Sayın Katar Yüksek Yargı Konseyi Başkanı, Dr. Hassan bin Lahdan Al
Hassan AL-MOHANNA,**

Sayın yüksek mahkeme başkanları ve hakimler,

Uluslararası toplumun değerli temsilcileri,

Katar yargısının değerli temsilcileri,

Kıymetli katılımcılar,

Yargıda Dürüstlük Küresel Ağı'nın bu üst düzey toplantısında sizlerle birlikte olmaktan ve sizlere hitap etmekten duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Biz yargıçlar adaletin doğru bir şekilde yönetilmesi konusunda hem bireysel hem de kolektif olarak sorumluluk taşımaktayız. Bu sorumluluk, sadece kendi ülkemizin sınırları içindeki bir sorumluluk değildir. Aynı zamanda uluslararası alanda da adaletin gerçekleştirilmesine ve hukuk düzeninin korunmasına katkı sağlamalıyız. Böylesine muazzam bir organizasyona ev sahipliği yaparak, küresel düzeyde de adaletin gelişmesine katkı sağlamasından dolayı Katar Yüksek Yargı Konseyi Başkanı, Sayın Al-Mohanna'yı kutluyorum. Gösterilen konukseverlikten dolayı ayrıca kendisine en içten ve samimi teşekkürlerimi sunuyorum.

Bildiğiniz üzere, insan hakları metinleri, hükümetler arası görüşmeler sonucunda hazırlanmakta ve hükümetler tarafından kabul edilmektedir. Soğuk savaş döneminin izlerini taşıyan bu anlayışın ilk istisnası, Bangalor Yargı Etiği İlkelerinin Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey'de kabul edilmesi olmuştur. Yargıda Dürüstlük Grubu Koordinatörü Sayın Nihal Jaywickrama'nın 2018 yılında İstanbul'daki Zirve'de belirttiği gibi bu gelişme ile "cam tavan kırılmıştır". Gerçekten de hakimlerin uyguladığı ve hakimlere yönelik olan insan hakları metinlerinin, hakimler tarafından geliştirilmesi, "yargı bağımsızlığı" ve "kuvvetler ayrılığı ilkesi"nin bir gereğidir. İşte bu anlayışla 2013 yılında Asya-Pasifik Bölgesinden bir grup Yüksek Mahkeme Başkanı ve hakimleri ile Türk Yargıtayı'nın temsilcileri İstanbul'da bir araya gelerek Yargıda Şeffaflığa İlişkin İstanbul Bildirgesini geliştirmiştir. 2016 yılında Balkan Bölgesi Yüksek Mahkeme başkanları tarafından da İstanbul Bildirgesi bir kez daha teyid edilmiştir. 2017 yılının Ekim ayında Ankara'da gerçekleştirilen Uzmanlar Grubu toplantısı ile İstanbul Bildirgesinin Etkili Biçimde

Uygulanması için Tedbirler taslağı oluşturulmuştur. 2018 yılı Ekim ayında 5 kıtadan, farklı hukuk sistemlerini ve coğrafi bölgeleri temsil eden 30 ülkeden gelen Yüksek Mahkeme başkanları ve hakimleri tarafından İstanbul Bildirgesi bir kez daha teyid edilmiş, Taslak Uygulama Tedbirleri ise bazı küçük değişikliklerle onaylanmıştır. Son olarak geçen yılın Mayıs ayında Viyana’da iki hafta süren ve Yargıtay’ın sekreteryasını yürüttüğü çalışmalar sonucunda 28. Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Kongresinde İstanbul Bildirgesi ile Uygulama Tedbirleri bir karar ile kabul edilmiştir. Aynı karar 23 Temmuz 2019 tarihinde Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey’de onaylanmıştır. Bu şekilde Bangalor Yargı Etiği İlkeleri ile İstanbul Bildirgesi eşitliği kucaklayan politikaları içeren insan hakları metinleri olarak Birleşmiş Milletler sisteminde yerini almıştır. İstanbul Bildirgesi’nin 6 yıl süren bu yolculuğunda, çok kıymetli desteklerini esirgemeyen ve bir kısmı da aramızda bulunan çok değerli Yüksek Mahkeme Başkanları ile hakimlerine ve uluslararası uzmanlarımıza ne kadar teşekkür etsem azdır.

İstanbul Bildirgesi ile Uygulama Tedbirleri’ne ilişkin Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi’nin kararında yargıda şeffaflığın önemi teyid edildikten sonra İstanbul Bildirgesi ile ilgili olarak özetle şu hususlara yer verilmiştir:

1- İstanbul Bildirgesi ile Uygulama Tedbirlerinin hazırlanmasına ilişkin hakimler tarafından gösterilen çabanın önemi vurgulanmış, bu metinlerin adil yargılanma hakkına duyulan güvenin artırılmasına ve güçlendirilmesine yönelik olduğu kabul edilmiştir.

2-İstanbul Bildirgesi ve Uygulama Tedbirleri kapsamında, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi’nin (UNODC) BM’ye üye devletlerin yargı sisteminin güçlendirilmesine yönelik çabalarına destek vermesi istenmiştir.

3-Üye Devletler, adalet yönetimi konusunda program ve yasal reformlar oluştururken İstanbul Bildirgesi’ni göz önünde bulundurmaya davet edilmiştir.

4-Üye Devletler ve diğer bağışçılar, Birleşmiş Milletler’in kural ve usulleri uyarınca mevcut Kararın amaçlarını gerçekleştirmek üzere ek bütçe kaynakları sağlamaya davet edilmiştir.

Hepimizin bildiği üzere yargının adil ve etkili olmasındaki temel sorumluluk yargıya aittir. Bu sorumluluğun bir gereği olarak dünyanın dört bir yanından gelen çok değerli meslektaşlarımın ve uluslararası uzmanların katkıları ile İstanbul Bildirgesini ve Uygulama Tedbirlerini geliştirdik. Birleşmiş Milletler Suçun Önlenmesi ve Ceza Adaleti Komisyonu ve Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi kabul ettikleri kararlarla, yargının doğru şekilde işlevini yerine getirebilmesi amacıyla hakimlerin gösterdikleri çabaya çok güçlü bir destek sağladılar. Bu güçlü destek, bölgesel ve küresel düzeyde devam eden yargıçlar arası diyalogun verimliliğine ve üretkenliğine önemli bir katkı sağlayacaktır.

İstanbul Bildirgesi'nin bundan sonraki gelişimi bakımından Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nin (UNODC), Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi de dahil olmak üzere yapacağı çalışmalarda İstanbul Bildirgesi ile Uygulama Tedbirlerini dikkate alması bir zorunluluk haline gelmiştir. Ayrıca, bu metinler, Birleşmiş Milletler tarafından periyodik olarak yayınlanan yargı standartları özetine(compendium) dahil edilmelidir. Diğer önemli bir adım da İstanbul Bildirgesi'nin BM'nin resmi 6 diline çevrilmesidir.

Yargıda dürüstlüğün küresel ölçekte daha çok gelişmesine katkı sağlayacak Doha Deklarasyonunun önemini vurgulayarak, bu süreci desteklediğimizi belirtmek isterim. Deklarasyonda Bangalor Yargı Etiği İlkeleri'nin kardeşi olan ve yargıda şeffaflığı ilk kez tanımlayan ve bütün yönleri ile detaylandıran İstanbul Bildirgesi'ne ve Uygulama Tedbirlerine de atıf yapılmasının, konu bütünlüğü bakımından oldukça yararlı olacağını düşünüyorum.

Sözlerime son vermeden önce, yargıda şeffaflık ve yargı etiği alanında yapılan çalışmalarımıza ilişkin 10'dan fazla İngilizce kitaba ana salon girişindeki Yargıtay standından ulaşabileceğinizi belirtmek isterim. Bunun yanında Yargıda Dürüstlük Küresel Ağında da bu konudaki İngilizce yayınlarımıza elektronik şekilde ulaşabilirsiniz.

Beni sabır ve nezaketle dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. Son derece verimli ve başarılı geçen bu çalışmada emeği geçenleri tekrar kutlar, saygılarımı sunarım.